

XXIV. évfolyam, 2014. 1. szám

Kovács István rendőr főhadnagy
Budapesti Rendőr-főkapitányság
kazuka@freemail.hu

AZ EMBERKERESKEDELEM, VALAMINT AZ AHHOZ SZOROSAN KAPCSOLÓDÓ PROSTITÚCIÓS BŰNCSELEKMÉNYEK ÁLDOZATAI JOGAINAK ÉRVÉNYESÜLÉSE, ILLETVE AZOK MEGHIÚSULÁSA, CSORBULÁSA HAZÁNKBAN.

THE SEXUAL ABUSE HUMAN-TRAFFICKING AND THE PROSTITUTION CRIME VICTIM'S RIGHTS JUSTICE AND THEIR FAILURE, EROSION OF OUR COUNTRY.

Absztrakt

Évente világszerte több millió nő, és gyermek esik hazájának határain belül vagy kívül szexuális kizsákmányolás – kényszerített prostitúciós tevékenység – céljából emberkereskedők áldozatául. Az emberkereskedelem, valamint az ahhoz kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények a szervezett bűnözői körök egyik legnagyobb bevételi forrását jelentik. A szexuális kizsákmányolást célzó emberkereskedelem, valamint a prostitúciós tevékenység szorosan összefügg egymással. Az áldozatokat magántulajdonként, árucikként kezelik, korlátozva, vagy egyenesen megfosztva alapvető jogaitól. A magyar nők, gyermekek rendszeresen válnak szexuális kizsákmányolás és emberkereskedelem áldozatává, az ország határain belül és külföldön egyaránt. Amennyiben harcolunk az emberkereskedelem ellen, úgy fel kell tárni annak alapvető okait. Ezt viszont csak akkor tudjuk megszüntetni – akár nemzetközi, akár helyi szinten -, amennyiben összehangolt, átfogó stratégiákat alkalmazunk. Kutatásomban bizonyítom, hogy az áldozatoknak nyújtott tájékoztatás, vagy éppen annak hiánya mennyire befolyásolhatja a társadalomba való visszailleszkedés lehetőségét, a reszocializációt. Lehet-e a tájékoztatás, vagy annak hiánya egy ok az emberkereskedelem, és a hozzá kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények vonatkozásában?!

Each year millions of women and children around the world between or outside the borders of their home nation, fall victim to sexual abuse-forced prostitution-or as victim of human-trafficking. The human-trafficking and the prostitution crime related to it give the main income of crime organizations. The sexual abuse human-trafficking and the prostitution act are strongly connected. The victims are treated as property, commodity, limiting or depriving their basic rights. Hungarian women, children regularly become victims of sexual abuse and human-trafficking, as well as within and outside the country. If we want to fight against human-trafficking, we need to uncover its main reasons. But we can only stop this-nationwide or locally-if coordinated, comprehensive strategy is used. In my research, I prove, that giving information or its absence, how affects the victims opportunity to return to society, ressocialization. Could giving information or its absence be a reason for human-trafficking and the prostitution crime related to it?!

Kulcsszavak: emberkereskedelem, prostitúció, áldozatvédelem, rendőrség - human-trafficking, sexual abuse-forced prostitution, victim defense, police

BEVEZETÉS

Az emberkereskedelem – a hazai jogalkotóink által, azaz a hatályos jogi szabályozásunk szerint is, a társadalomra az egyik legveszélyesebb kategóriába sorolt bűncselekmény – a közelmúltban globális méretű problémákat keletkeztetett, így szükségzerű volt, hogy az ellene való fellépés is nemzetközi méreteket öltjön. A bűncselekmény elkövetője jogellenes magatartásával nemcsak az emberi jogokat, és az emberi méltóságot sérti meg, hanem többek között olyan deklarált, elismert alapjogokat is veszélyeztet, amelyek az emberi szabadsághoz, a befolyástól mentes akaratnyilvánításhoz, a helyváltoztatáshoz fűződő alapvető jogokhoz kapcsolódnak. Köztudott, hogy nemzetközi viszonylatban az emberkereskedelemből származó bevételek többek között az országhatárokon átnyúló szervezett bűnözői körök profitjának a gyarapodásához járul hozzá, amely illegálisan szerzett vagyont további súlyos bűncselekmények támogatására használnak fel – terrorizmus, fegyverkereskedelem, kábítószer kereskedelem -, amely több százezer ember életét, testi épséget sértheti vagy veszélyeztetheti. A szervezett bűnözés definiálására számos meghatározás született, azonban szinte mindegyikben közös azon bűncselekmények körének megnevezése, amelyek a fent tartásukhoz szükséges bevételi forrást jelentik.

Dr. Czine Ágnes - Az emberkereskedelem, mint a szervezett bűnözés egyik megjelenési formája - PhD értekezésében az emberkereskedelmet, és a prostitúciót a szervezett bűnözés egyik legfőbb pénzbevételi forrásának tekinti. „...Közismert fogalom a szervezett bűnözés, amely szűkebb és tágabb értelemben foglal magában számos bűncselekményt. Ezek a következő bűncselekmények: a védelmi pénzek zsarolása, prostitúció, adócsalás, emberkereskedelem, embercsempészs....” [1].

Éppen ezért nem kérdés, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos intézkedések megtétele – így a szervezett bűnözés elleni fellépés – jóval túlmutat, és jóval meghaladja egyes országok, államok – önhibán kívüli, így például fejletlen bűnmegelőzési, bűnüldözési szervek, költségvetési hiányok, fejletlen infrastruktúra, stb. – által egyéneként elvárt, és megtett intézkedéseit, így a bűncselekménnyel szemben nemzetközi szinten való fellépésre, együttműködésre, és egymás támogatására van szükség.

Ezen intézkedések megtételét, valamint a hozzá kapcsolódó feladatok ellátását az Európai Unió legfőbb döntést hozó szerve – a Tanács – az uniós tagállamok kijelölt kormánybiztosainak a hatáskörébe delegálta a feladatok zökkenőmentes végrehajtását.

Cecilia Malmström – az uniós belügyekért felelős európai biztosa – az emberkereskedelem áldozatainak jogai című könyvében tagállami szinten – elemzett, értékelt statisztikai adatok alapján – meghatározta azokat az intézkedéseket, és áldozatvédelmi feladatokat, amelyeket az a részes államoknak kötelességük végrehajtani.

Ahogy könyvének bevezető részében is kiemeli, az áldozatvédelmi tájékoztatás az egyik legalapvetőbb, és legfontosabb feladat az emberkereskedelem ellen fellépő szervezetek életében.

„...Az emberkereskedelem áldozatainak védelme és segítése, továbbá lehető legnagyobb mértékű felépülésük elősegítése céljából a jogszabályok számos jogot biztosítanak számukra – jogi segítségnyújtáshoz, orvosi segítséghez, ideiglenes tartózkodáshoz -. Remélem, hogy az emberkereskedelem áldozatainak jogairól szóló ezen áttekintés segíteni fogja az uniós tagállamok hatóságait az áldozatok által jogosan igényelt segítség és védelem rendelkezésre bocsátására irányuló napi munkájukban....” [2].

A fenti állásponttal teljesen egyet értek, és éppen ezért szeretném tudományos munkámmal is alátámasztani, és egyben feltételezem azt, hogy az emberkereskedelem és a hozzá kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények áldozatainak, sértettjeinek a civil, illetőleg rendőri szervek által nyújtott tájékoztatások hiánya, valamint a szükséges intézkedések foganatosításának hiánya hozzájárul ahhoz, hogy nevezettek nem tudnak visszailleszkedni a társadalomba, nem tudják a társadalom által elfogadott szociális életkörülményeket abszolválni, azaz reszocializálódni.

Az együttműködésre való tekintettel, első alkalommal Belgiumban rendezték meg és indították el – 2004. szeptemberétől 2005. augusztusáig – a rendészeti szakemberek, nemzetközi és civil szervezetek hálózatának kialakítása és közös képzésük, az EU-ba a csatlakozó államokból, illetve az EU-val a bővítést követően határos államokból irányuló emberkereskedelem elleni fellépés érdekében címet viselő projektet, konferenciasorozatot.

A kezdeményezés elősegíti az együttműködést, illetve az információk és bevált gyakorlatok cseréjét az EU és az EU-t a jövőben határoló országok között az emberkereskedelem elleni küzdelem, különösen a szervezett bűnözés elleni harc és az áldozatvédelem területén. A projekt segíti a résztvevő országokat abban, hogy áthidalják a teljesítményük és struktúráik és az EU emberkereskedelem elleni küzdelemre vonatkozó standardjai között még fennálló különbségeket. A konferenciasorozat nagy sikerére tekintettel, minden évben megrendezik, ahol a tapasztalatokat, az információkat a résztvevők megosztani tudják egymással.

Novoszel Ágnes - az IOM helye, szerepe az emberkereskedelem elleni nemzetközi küzdelemben – munkájában a fenti projekt gyakorlati tapasztalatain keresztül az emberkereskedelem elleni fellépés kulcsfontosságú elemének tekinti az együttműködést.

„... Az emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságát tehát a megelőzésben, áldozatvédelemben és bűnüldözésben jártas szervezetek és szakemberek együttműködése, valamint a széleskörű társadalmi összefogás biztosíthatja....” [3].

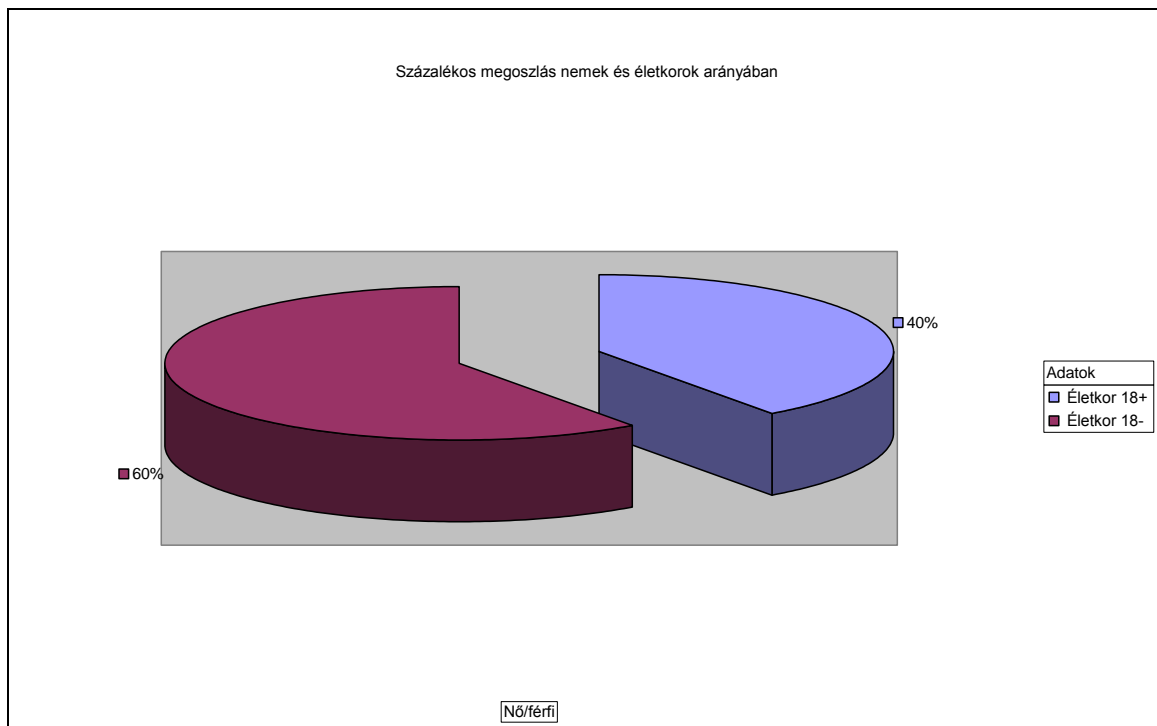
A fentiekre tekintettel – véleményem szerint is – szükség van arra, hogy az államok között az információáramlás gördülékeny, rugalmas, és pontos legyen, szükség van arra, hogy az államok által elfogadott, ratifikált jogszabályok megfeleljenek, és alkalmazkodjanak a jogharmonizációs eljárások során hozott döntéseknek. Szükség van arra, hogy a beszerzett, elemzett, és értékelt adatokat, tapasztalatokat az országok egymás között kicseréljék, megosszák, és legfőképpen szükség van arra is, hogy a bűncselekmény sértettjei, áldozatai a megfelelő támogatást, segítségnyújtást, és felvilágosítást az illetékes szervektől megkapják, illetőleg nagy hangsúlyt fektessenek a prevencióra, az áldozattá válás megelőzésére.

Emberkereskedelem és az ahhoz szorosan kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények sértettjei, megjelenési formái és helyei

Az emberkereskedelem bűncselekmény sértettjei magas számban nők és gyermeklányok - elenyésző számban férfiak -, így a bűncselekmény a nők elleni erőszak megjelenési formája is egyben, annak szerves részét képezi [4].

A kutatásom során többek között azt is sikerült megállapítanom, hogy nemzetközi szinten is helyállóak azok az itthon kapott eredmények, amelyek alátámasztják, hogy az emberkereskedelem áldozatai különösképpen nők és gyermekek.

Ezt mi sem bizonyítja jobban, mint az emberkereskedelem áldozataival a tartalomelemzés elmélet segítségével készített interjúk – valamint a Netzsaru adatok - során a nemek, és az életkorok szerinti gyakorisági táblázatok, illetőleg az áldozattá válás attitűdjei, amelyek már önmagában alkalmasak arra, hogy statisztikailag reprodukálják az eredményeket (1. ábra).

1. ábra: A prostitúciós bűncselekmények áldozatainak nembeli és életkorbeli megoszlása. Készítette: Kovács István rendőr főhadnagy. Forrás: Országos Rendőr-főkapitányság; Integrált Ügyviteli-, és ügykezelő rendszer (NetZsar); Statisztikák; Bűnügyi Statisztikák; Bűnügyi statisztikai adatok 2013. első negyedév

Az emberkereskedelem túlmutat a nők elleni erőszak megjelenési formáin, hiszen számos más bűncselekményt és jogellenes jelenséget is magában foglal, így például az illegális migrációt, az embercsempészetet, a prostitúciós vagy kényszermunka jellegű kizsákmányolást, a szervezett koldultatást, az illegális örökbefogadást, illetve a szervkereskedelmet is [5].

Az államok, az országok fejlődnek, a világ globalizálódik, azonban ez a fejlődés földrajzi elhelyezkedéstől függően hol lassabban, hol pedig gyorsabban megy végbe. A területi adottságokból kifolyólag lesznek olyan országok, akik egyes országoknál jóval fejlettebb gazdasággal, infrastruktúrával rendelkeznek, így oda koncentrálnak a munkaerőt, a tőkét, az ipart, és a kereskedelmet is. Mivel ezen helyeken az életszínvonal magasabb, a gazdaság eredményesebb, így a munkaerő-kereslet megnő, ezért a fejletlenebb, szegényebb országokból szervezve, vagy szervezetlenül, legálisan, vagy illegálisan személyek áramolnak be az adott országba. Az Európai Unió létrehozásakor fontos cél volt az, hogy egy olyan térség jöjjön létre, egy olyan térséget alkossanak, amely a négy szabadságelven, azaz az áruk, a szolgáltatások, és a tőke szabad áramoltatásán, illetőleg a személyes szabad mozgásán alapul [6]. Tudjuk, hogy, amennyiben valamely állam nem tagja az Európai Uniónak, úgy rá külön szabályok vonatkoznak, főleg a négy szabadságjog tekintetében, így a külső határok ellenőrzése, a menekültügy, a bevándorlás, az illegális migráció tekintetében is. Ebből a párhuzamból nem vonható le az a következtetés, hogy az emberkereskedelem áldozatai illegális migránsok lennének kizárólag, azaz olyan harmadik országból származnának csak, amely nem uniós tagállam, de sokkal nagyobb eséllyel válhatnak áldozatokká, tekintettel arra, hogy kizsákmányolhatóak, veszélyeztetettebbek, hiszen egy gazdaságilag jóval fejletlenebb térségből érkeznek, azért, hogy megteremtsék a családjuknak, maguknak azt a bizonyos egzisztenciát, amelyet egy az ő országánál sokkal fejlettebb ország nyújthat.

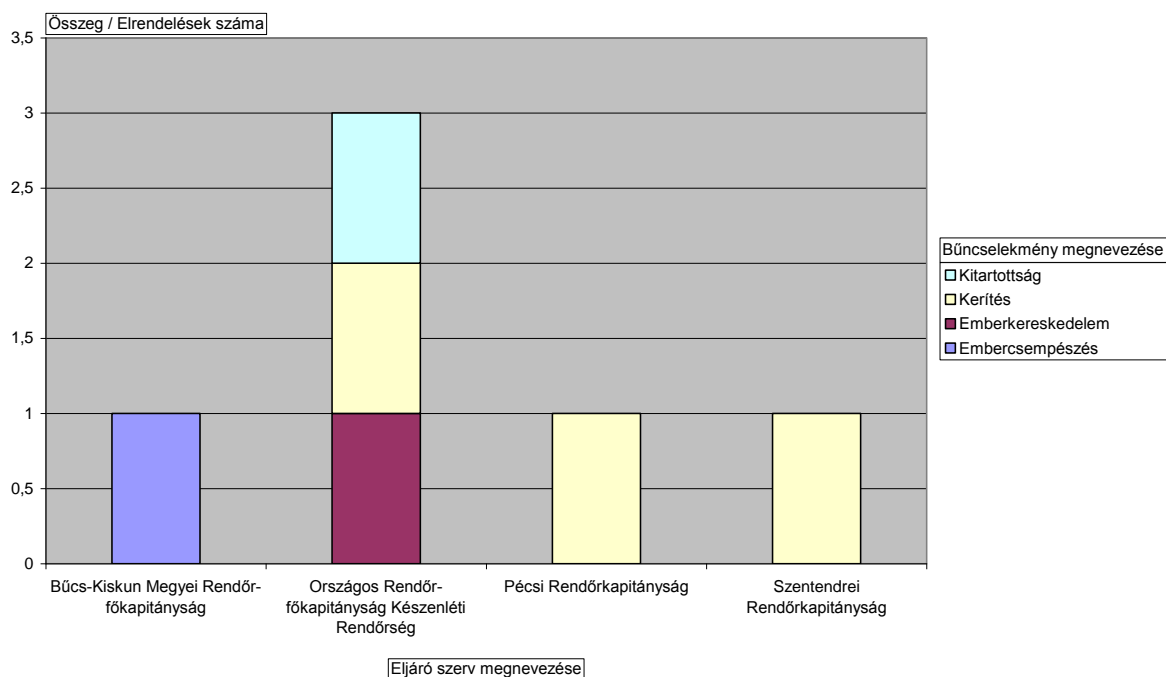
A munkanélküliség, a kilátástalanság, a szegénység, a lehetőségek hiánya, a fejletlen és a fejlett országok közötti különbségek olyan tényezők, amelyek hozzájárulnak a nemzetek – így különösen nők - tömeges elvándorlásához, amik tulajdonképpen kiszolgáltatottá teszik őket.

Az emberkereskedőknek leleményes technikákkal mindig sikerül olyan áldozatokat találni, akik hajlandók a külföldi munkavállalás reményében kockáztatni.

Dr. Forrai Judit - Prostitúció és szociális munka – című munkájában szintén a fent említett okokra hivatkozik az emberkereskedelem egyik lehetséges okának meghatározásakor.

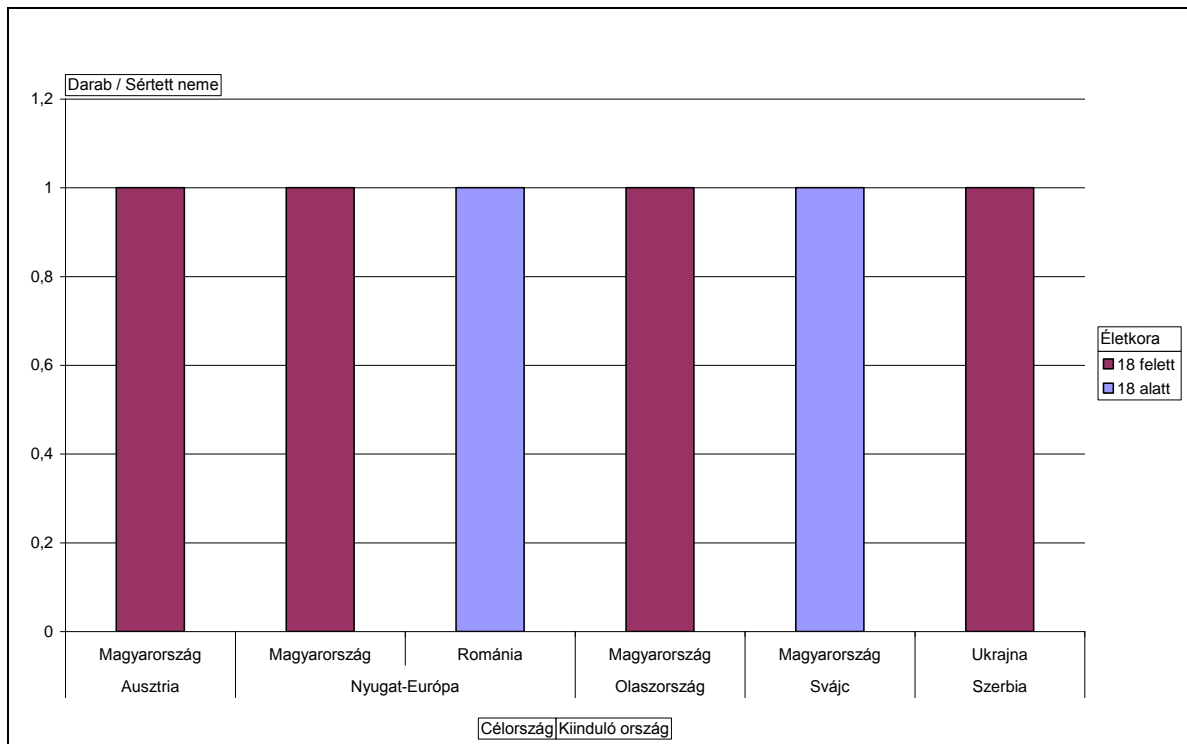
„...A probléma egyik gyökere a reménytelen gazdasági-szociális helyzet a származási országokban. Bulgáriában, Albánia, Moldávia a lakosság 80 százaléka a létminimum alatt él, de Romániában, Ukrajnában sem sokkal jobb a helyzet, vagy, ha Magyarország keleti és nyugati felét hasonlítjuk össze a munkanélküliség szempontjából, a tartós munkanélküliek száma nagyon magas, s egyre csak nő. Tanulmányok igazolják, hogy a nők összehasonlíthatatlanul jobban szenvednek a gazdasági-társadalmi változások miatt, mint a férfiak. Ha kevesüknek mégis sikerül elmenekülni az emberkereskedőktől, szegényükben félnek visszatérni hazájukba...”[7].

Magyarország viszonylatában az emberkereskedelem elleni kezdeményezés, mint ahogy a korábban hivatkozott stratégia is kiemeli, a szexuális kizsákmányolásra helyezi a hangsúlyt, de egyéb formáival is foglalkozik, mint például a kényszermunkával és a szervek eltávolításával. Magyarország elsősorban tranzitország. A legtöbb áldozatot Romániából és Ukrajnából szállítják Magyarországra, majd a célországok a Nyugat-európai államok lesznek. A magyar származású áldozatokat viszont Ausztriába, Hollandiába, Svájcba, Németországba szállítják. Ezek alátámasztására kutatást végeztem az integrált ügyviteli- és ügykezelő, valamint a Netzsaru rendszerekben és megállapítottam, hogy 2012. évben összességében, országos szinten az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények vonatkozásában – fontos megjegyezni, hogy regisztrált bűncselekmény - az Országos Rendőr-főkapitányság 3 esetben, a Bács-Kiskun megyei Rendőr-főkapitányság 1 esetben, a Pécsi rendőrkapitányság 1 esetben, a Szentendrei Rendőrkapitányság szintén 1 esetben rendelt el nyomozást, amely nyomozások vonatkozásában a kiinduló ország Magyarország, Románia, és Ukrajna volt, a célország pedig Nyugat-Európa, valamint Svájc, Ausztria (2. számú ábra).

2. **ábra:** Az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények területi megoszlása. Készítette: Kovács István rendőr főhadnagy. Forrás: Országos Rendőr-főkapitányság; Integrált Ügyviteli-, és ügykezelő rendszer (NetZsaru); Statisztikák; Bűnügyi Statisztikák; Bűnügyi statisztikai adatok 2013. első negyedév

Érdekességként megállapítottam, és szintén alátámasztottam a korábbi felvetéseimet, miszerint a bűncselekmények áldozatai mindegyik esetben nők, voltak, azon belül pedig 3 esetben fiatalok, azaz 18 év alattiak, így különösképpen a sértetti, áldozati kör a nők és gyermekek köré épül (3. ábra).

3. ábra: Prostitúciós bűncselekmények áldozatainak kiinduló és célországai. Készítette: Kovács István rendőr főhadnagy. Forrás: Országos Rendőr-főkapitányság; Integrált Ügyviteli-, és ügykezelő rendszer (NetZsarú); Statisztikák; Bűnügyi Statisztikák; Bűnügyi statisztikai adatok 2013. első negyedév

A fentiekből is megállapítható, hogy Magyarország az emberkereskedelem szempontjából alapvetően kiindulási, illetve tranzit ország, egyes régiók tekintetében pedig célország. Az elmúlt időszak fejleményei azt mutatják, hogy a kiindulási ország jellege, és a belső emberkereskedelem okozza a legnagyobb problémákat. Mindezek okán elengedhetetlen a nemzeti koordináció mellett a nemzetközi kapcsolatok ápolása, az együttműködése fejlesztése.

Ebből kifolyólag egyre szorosabb kapcsolatot sikerült Magyarországnak kiépítenie a célországnak tekintett Ausztriával, Svájjal, Németországgal is. A nemzetközi együttműködésnek köszönhetően Magyarország is szerves részt vállal az emberkereskedelem elleni küzdelemben, hiszen az ország alapértékeivel összeegyeztethetetlen, hogy polgárai, illetve a hazánkban tartózkodók a modern rabszolgaság áldozatává váljanak. A fent hivatkozott stratégia célja volna, hogy az emberkereskedelemmel kapcsolatos valamennyi megnyilvánulási formát visszaszorítsuk – Magyarország, mint célország, Magyarország, mint kiindulási ország, illetve tranzit ország viszonylatában – mind külső és mind belső szempontból, beleértve a kormányzati felelősségvállalásból fakadó feladatok és kihívások komplex megfogalmazását, és az ezekre a megfelelő válaszok megadását.

Az emberkereskedelemhez kapcsolódó prostitúciós tevékenység közötti párhuzamosság, jogszabályi háttér elemzése, szolgálati helyemből adódó speciális területi jellegzetességek

Az emberkereskedelem szűkebb értelmezéséből kifolyólag nem elhanyagolható a prostitúciós célú emberkereskedelem, ennek kapcsán a kutatási tématerületem egyik kiemelkedő része, azaz a prostitúció, és az arra épülő kizsákmányoló jellegű cselekmények vizsgálata, kutatása sem. Vannak olyan tények – akár a büntetőeljárásban –, amelyeknek a bizonyítása nem szükséges, hiszen köztudottak, ilyen tény, és adat az is, hogy a prostitúciós célú emberkereskedelem sértettjei elsősorban és kizárólagosan nők és gyermekek. Az emberkereskedelemmel kapcsolatosan egységes álláspont alakult ki a vonatkozásban, hogy ellene a törvény minden lehetőségével, szakszerűen és jogszerűen fel kell lépni, az elkövetőket felelősségre kell vonni, az áldozatoknak pedig segíteni kell a reszocializálásban is. A prostitúciós bűncselekmények vonatkozásában azonban nincs teljes állásfoglalás, és egyetértés a jelenség megközelítésében, a gyakorlatban, és a normákban kialakult eltérő álláspontok tekintetében. Ezzel a kutatással, a hipotézisben megfogalmazottak alapján szeretném többek között azt is bebizonyítani, hogy a megkérdezett prostituáltak igenis áldozatok, ők az emberkereskedelemhez szorosan kapcsolódó bűncselekmények sértettjei, szükségük van arra, hogy a megfelelő szintű, tartalmú felvilágosítást, és lehetőséget kapjanak arra, hogy visszailleszkedhessenek a társadalomba, és milyen intézkedéseket tudnánk annak érdekében tenni, hogy ez a gyakorlatban is működhessen, és lehetőségük legyen egy új életre. A Budapesti Rendőr-főkapitányság IX. kerületi Rendőrkapitánysága kiemelt kerületnek tekintendő, illetékességi területén a legkülönbélebb bűncselekmények, szabálysértések szinte az egyik legmagasabb számban jelennek meg. A regisztrált bűncselekmények – így a hatóság tudomására jutott bűncselekmények – vonatkozásában túlnyomó többségben elsősorban személy elleni, erőszakos bűncselekmények fordulnak elő, de nem nevezhető ritkának a vagyon elleni, közlekedési és gazdasági bűncselekmények elkövetése sem. Így a lelkiismeretes, hivatástudattal rendelkező személyi állomány nap, mint nap fel kell vennie a harcot a bűnelkövetőkkel, azért, hogy a kerület utcáin a bűncselekmények elkövetését csökkentsék, az elkövetőket realizálják, elfogják, illetőleg erősítsék a lakosság szubjektív biztonság érzetét. Hogy a bűnüldöző szervek a munkájukat jogszerűen és szakszerűen tudják ellátni, ezért a jogalkotó megteremtette mindazon lehetőséget, hogy ezt a normák keretei között tudják végrehajtani. Tekintettel arra, hogy a legkülönbélebb bűncselekmények előfordulnak a kerületben, így az állománynak mindenre fel kell készülnie, ha eredmény orientált, jogszerű és szakszerű intézkedést szeretne végrehajtani. A kerület bűnügyi és szabálysértési szempontból egyik legfertőzöttebb területe úgy nevezett külső-Ferencváros, a dzsumbuj és környéke. A területi adottságokból kifolyólag a területre jellemző bűncselekmények a nyaklánckitépések, a rablások, valamint az emberkereskedelemhez szorosan kapcsolódó prostitúciós tevékenység, a kerítések, az üzletszerű kéjelgés elősegítése bűncselekmények megvalósulása. Akik elhaladnak a Szabadkai-Gubacsi utca kereszteződésében joggal félteléznek, hogy a rendőrség miért nem képes a prostitúciós tevékenység leküzdésére, megszüntetésére, illetőleg, amennyiben az ezt a tevékenységet űző személyek áldozatok, akkor azok segítségnyújtására sem. Ezen tanulmány, talán közelebb viheti a kételkedőket abban, hogy megértsék az emberkereskedelemmel kapcsolatos bűncselekmények és azok elkövetőinek üldöztetése a hatóság szempontjából kiemelt jelentőségű, azonban a joghézagok, illetőleg a nem megfelelő szintű törvényi szabályozás, és a lehetőségek hiánya, a sértetti magatartások, érzelmi attitűdjeik megkötik a bűnüldöző szervek hatékony munkavégzését.

Bármelyik országban, államban is járunk, vitathatatlan tény, hogy a prostitúció és a prostitúcióra ráépülő kizsákmányoló jellegű bűncselekmények, valamint az emberkereskedelem között számos összefüggés mutatható ki. Az, hogy mely ország, melyik szabályozási modellt alkalmazza – prohibicionista, reglementált, abolicionista [8] – úgy az

kihatással van az emberkereskedelem jelenségének alakulására is. A prostitúció jelensége és annak megjelenési formái ugyan eléggé vitatottak Magyarországon, de a prostitúcióra, és emberkereskedelemre épülő, kizsákmányoló jellegű cselekmények fogalma és büntetőjogi pönalizálása megfelelő. Hatályos jogi szabályozásunk, ehhez három bűncselekményi típust rendel, a kerítést, az üzletszerű kéjtelgés elősegítését, valamint a kitartottságot. Mindhárom bűncselekmény szoros kapcsolatban áll a prostitúcióval, fő céljuk az áldozatok, a sértettek, a prostituáltak kizsákmányolása, illetőleg az illegális jövedelem megszerzése, azaz haszon húzása. A bűncselekményekkel kapcsolatosan, így a prostitúció megjelenési formái közül a kerületben a legjellemzőbb, hogy hirdetés útján, úgy nevezett burkolt hirdetés kapcsán kerül a kliens a prostituálttal kapcsolatba, amely lakást számára a futtatója bérlé, és a nap végén a jövedelmét elveszi. Előfordul az is, hogy az utcai kereskedelmet, ötvözik a magánlakásban történő szolgáltatással, azaz a hely előre készen áll, oda már csak az összeszedett klientst kell beszervezni. Mivel a világ globalizálódott, felgyorsult, így a technikai fejlődés is jelentősnek mondható, ma már a bérelt lakásokat, és a hirdetéseket az interneten keresztül is reklámozhatják. A lakásbérlés, a lakáshirdetés feladása, a kuncaftokkal történő egyeztetés nem a prostituált dolga, azt mindig a futtató intézi, és a bevételt is az ő számára kell leadniuk. A szervezettebb elkövetők egyes üzleti vállalkozások mellett, illegális melléktevékenységként ajánlják fel a szexuális szolgáltatás, így például a masszázsszalonok, bárók, klubok üzemeltetése mellett. 2012. évben a kerületben a nyomozóknak egy összehangolt akció keretében több ilyen jellegű szórakozóhelyen kerítés bűncselekményének megalapozott gyanúja miatt egy erre a bűncselekmény elkövetésére specializálódott szervezeti bűnözői kört sikerült realizálniuk [9]. Az esetek többségében a legálisan táncos lányként, pultos lányként alkalmazott személyek egy része az ebből a legális jövedelméből származó forrásain túl, üzletszerű kéjtelgést folytatott, a tulajdonos, vagy az üzletet üzemeltető személy szervezésében, akik ezeket a jövedelmeket kényszer, fenyegetés alkalmazásával elvették tőlük. A nyomozást hosszas titkos információgyűjtő, megfigyelési, és titkos adatszerző tevékenységek támasztották alá, a nyílt eljárás megindításáig.

A tartalomelemzés elmélet felhasználásával, az interjúkészítések elemzésén és értékelésén túl, sikerült azt is megállapítanom, hogy sokszor, sok esetben, igen nagy számban fordultak elő olyan esetek, amikor az elkövetők a fiatal lányokat, közvetlenül már a hátrányos helyzetüket kihasználva, az intézetből, nevelőotthonból toborozták, közvetve, vagy már beszerezett társaikkal karöltve, azok felhasználásával győzték meg őket. Azt kell megértenünk elsősorban, hogy a prostitúciós tevékenységből a köztudattal ellentétben nem a prostituált fog profitálni, nem ő fogja a pénzt, a jövedelmet megszerezni, hanem mindazon személyek, akik biztosítják a prostitúció hátterét, körülményét, és klienseit. A prostituált egy áldozat, aki védtelen futtatóikkal szemben, és a megfelelő felvilágosítás, segítség és óvás nélkül nem tudja, és egyszerűen ellehetetlenítik abban, hogy ezt a tevékenységet tovább ne folytassa. Éppen ezért szükséges az, hogy a bűnüldöző szervek, a civil szervezetekkel, valamint az áldozatsegítő szervekkel karöltve együtt lépjenek fel, a jog adta keretek között az ezzel kapcsolatos bűncselekmények elkövetői ellen. Hazai jogi szabályozásunk e területen mindig arra törekedett, hogy a nemzetközi normáknak megfelelően, illetőleg megfelelő szankcióval sújtsa az ilyen típusú bűncselekmények elkövetőit.

Hollán Miklós – Az emberkereskedelemre vonatkozó hazai büntetőjogi szabályozás – művében részletezi az addig megjelent büntető törvénykönyvek emberkereskedelemmel kapcsolatos szabályozásának előnyeit, illetőleg hátrányait, azaz hiányosságait [10].

A szerző többek között említést tesz arról, hogy az 1978. évi IV. törvény [11], a korábbi büntető törvénykönyvünk 175/B §.-ban az emberkereskedelem törvényi tényállását határozta meg, amely keretjogszabályhoz hozzájárult az 1998. évi LXXXVII. törvény [12], amely korszerű, részletes szabályosával felzárkózott azon európai országok sorába, amelyek

büntető törvénykönyvei ezen bűncselekményt külön fejezetként, külön tényállásként szabályozzák és büntetni rendelik. A bűncselekményt a jogalkotó a szabadság és az emberi méltóság elleni bűncselekmények kategóriájában helyezi el, sugallva ezzel azt, hogy ezen bűncselekmény elkövetői magatartásukkal súlyosan sértik az emberi jogokat, és egyben az emberi méltóságot. Az akkori szabályozásban újításként jelent meg, hogy, és a korszerűség elvének megfelelt, hogy a minősített esetek körében –többek között – mind az úgynevezett prostitúciós célú, mind pedig a munkavégzés céljából történő emberkereskedelmet pönalizálja a jogalkotó. Hiányossága viszont abban rejlett, hogy nem tett különbséget az ország határain belül és a határon túlra irányuló emberkereskedelem között, amely tény a sértettek szempontjából nem érdektelen. Éppen ezért szükségesé vált a korábbi szabályozás olyan mértékű változtatása, amely megfelel az uniós irányelveknek, és jogszabályoknak.

A 2011/36/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv [13] - az Európa Tanács emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló Egyezmény - által teremtett alapokon nyugszik, azokat továbbfejlesztve erősíti a tagállamok fellépését. 2013. július 1-jén hatályba lépett hazánk új büntető törvénykönyve, azaz a 2012. évi C. törvény [14], amelyben már a fent hivatkozott európai uniós szabályozásnak megfelel az emberkereskedelem új törvényi tényállása. Mivel ezen irányelv befogadása és átültetése a joganyagba, a jogharmonizációs eljárás során megvalósult, ezért a 2013. évi XVIII. Törvény [15] - az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló egyezménye - kihirdetésre kerülhetett.

Az új büntető törvénykönyv 192. §-ban az emberkereskedelem különös részi tényállása -az addig hatályos tényállás mintegy kiegészítésével és jól bevált fordulatának megtartásával - új elemként szabályozza a kizsákmányolási célzattal történő elkövetést. Az emberkereskedelem jelenségének sajátosságát figyelembe véve az adás-vétel mellett kellő hangsúlyt kapott a kizsákmányolási jelleg. Az új Btk. szerint a kizsákmányolás központi fogalmi eleme a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett helyzetének kihasználásával előnyszerzésre törekvés. Nem szükséges tehát a bűncselekmény megvalósulásához, hogy az elkövető ténylegesen vételárat szerezzen a sértett eladásából, vagy a sértett keresményét, bevételét tőle ténylegesen elvegye. Előnyön nemcsak az anyagi előnyt, hanem bármely más olyan kedvezményt, fölényt, előnyös helyzetet is érteni kell, amely a sértett kiszolgáltatott helyzetével való visszaélés révén áll, vagy állhat elő. A kiszolgáltatott helyzet lehet egy tényező vagy tényezők összessége, amelyek azt eredményezik, hogy a sértett védtelen az elkövetővel szemben. A kiszolgáltatott helyzet előállhat az elkövető magatartása, cselekménye révén, vagy attól függetlenül. Utóbbi esetben az elkövetői visszaélés a már meglévő kiszolgáltatott helyzet (például hajléktalanság, kilátástalan anyagi helyzet) fenntartásával, vagy az abból való kilábalás megakadályozásával valósul meg. továbbra is kiegészítik a prostitúcióhoz kapcsolódó, un. élősködő bűncselekmények, illetve a szexuális és a gyermekek védelmét szolgáló egyéb rendelkezések. Ezeknek az újításoknak köszönhetően az irányelv átültetésével a büntetőjogi szabályozás összhangba került a nemzetközi követelményekkel.

Meg kell jegyezni, hogy az új Btk. külön tényállásban bünteti a kényszermunkát. A hatályos Btk. a személyi szabadság megsértésének tényállásában rendelte büntetni azt, aki emberkereskedelemmel összefüggésben megszerzett és a személyi szabadságától megfosztott sértett személy szabadságának megfosztását fenntartotta, és a sértettet munkavégzésre kényszerítette. A kényszermunka megállapításának feltétele, hogy az elkövetési magatartás meghatározott módon, másnak a kiszolgáltatott helyzetét kihasználva, illetve erőszakkal vagy fenyegetéssel menjen végbe, amely az uniós szemléletmód még teljesebb átültetését és az azzal való azonosulást biztosítja. A jogszabályi környezetet érintően új elemként jelent meg a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. Törvény [16] módosítása és az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló kormányrendelet is.

Kutatásom során megállapítottam, hogy Magyarországon ma 12 olyan áldozatvédelmi, vagy áldozatsegítői intézmény létezik, amelyben különösen a bántalmazott nőket, gyermekeket, illetőleg a családon belüli erőszak áldozatait fogadják, és próbálnak nekik valamilyen módon, formában segíteni. Témámhoz kapcsolódóan, olyan személyek részére is megfelelő áldozatvédelmi támogatást nyújtanak, akiknek erőszakos bűncselekmény sértettjeként védelemre van szüksége, akik menekülni akarnak valaki, vagy valakik elől. Jó példa erre az emberkereskedelemhez kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények sértettjei. A 12 szerv közül az egyik legkiemelkedőbb szervezet az Országos Krízis Információs Telefonközpont [17] az Emberi Erőforrások Minisztériumának háttérintézményében, a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézetnek egyik főosztályaként a hozzátartozók közötti erőszak (párkapcsolati erőszak, a gyermekbántalmazás, illetve a háztartáson belül a rokonok, családtagok által elkövetett erőszak), prostitúció- és emberkereskedelem áldozatainak segítségével foglalkozik. Az információnyújtás mellett azonnali segítséget nyújt a bántalmazás miatt kialakult válsághelyzetben, krízisbe került állampolgárok (elsősorban nők és gyermekek) részére. Rászorultság esetén, a klienssel egyeztetve, titkos menedékhelyen történő azonnali elhelyezésben is tudnak segíteni. A gondozás során a krízisotthon szakemberei segítik a rászorulókat a probléma hosszabb távú, biztonságos megoldásában, továbbá kapcsolatot tartanak az illetékes családsegítő és gyermekjóléti szolgálat családgondozójával. Kifejezetten a prostitúciós bűncselekményekkel kapcsolatos áldozatok bújtatására, segítségére létrehoztak egy úgy nevezett védett házat, hiszen ezen áldozatoknak nagyrészt rejtőzködésre, bújtatásra van szükségük, mert akár a bűnszervezetre, akár a futtatóikra terhelő vallomást tehetnének, és lényeges információval szolgálhatnak ellenük egy esetleges büntetőeljárás során.

Kutatásom során hipotézisként fogalmaztam meg, és egyben tudományos módszerekkel arra kerestem választ, hogy, vajon megkapják-e a szükséges felvilágosítást, illetve élnek-e áldozatvédelmi lehetőségekkel a prostitúciós bűncselekmények sértettjei, áldozatai, illetőleg amennyiben nem, úgy részükre milyen felvilágosítást és lehetőségeket lehetne nyújtani, és nyújt-e a hatóság, hogy újra visszailleszkedhessenek a társadalomba?!

A téma kutatási sajátosságai, bemutatása

A környezet impulzusai mindig hatással vannak az egyének életére, így tudat alatt, ösztönösen a mindennapokban, a rutinszerű cselekményeknél is tartalomelemzést végzünk, akár csak egy műsort nézünk a tévében, rádiót hallgatunk, vagy éppen meghallgatjuk, amit másik embertársuk közölni kíván. Fontos letisztázni, hogy minden szó-, vagy írásbeli kommunikáció közleménynek minősül, vagyis minden olyan emberi magatartás, amely dekódolható, elemezhető, értékelhető, az ide sorolandó. Ha valaki beszél hozzánk, akkor arról a közleményről véleményt alkotunk, megpróbáljuk a hallott információkat kategorizálni, és azokat strukturálisan rendezni. A szövegek összefüggéseiből csoportosítunk, kiolvassuk a közlő személy hovatartozását, értékrendszerét, meggyőződését, hitvallását, anélkül, hogy azok esetlegesen valóságában szerepelnének és megjelennének a szövegekben. Ezen tudományos módszer alkalmazásával, feltárhatjuk a kutatni kívánt csoportok rejtett meggyőződését, azaz az interjúk szövegéből elemezve és értékelve, a fogalmak értelmét, a rejtett mondanivalót, a szófordulatok gyakoriságát, és ezzel az egymáshoz viszonyított kapcsolatukat. Az interjúkban szereplő szavakból, szófordulatok gyakoriságából és a fogalmak egymáshoz viszonyított kapcsolataiból következtetéseket vonhatunk le a közlés forrásáról. Fontos leszögezni, hogy ezeknek a szövegeknek nem egyetlen jelentésük van, hanem mindig többféle nézőpontból vizsgálандók, a jelentésük egyénekenként különbözhet.

Éppen ezért fontos, hogy részleteiben és összességében vizsgáljuk a kutatandó témát, ennek függvényében végezzük a tartalomelemzést. A kutatási módszer során a szövegek szimbolikus jelentésének a feltárására törekedünk. A fentiekre tekintettel ezért volt fontos az,

hogy a tudományos munkám elején megfelelő hipotézist, feltételezést találjak, amelyet a módszer által kapott eredményekkel alátámaszthatok.

A téma kutatási módszerei

A kutatásom során első lépésként, adatokat kellett készítenem, amelyekből dolgozni tudtam. Ezeket mindenképpen rögzítenem kellett valamilyen formában, hiszen ez képezte az elemzés alapjait. Az adatkészítés legmegfelelőbb módját választottam, interjúkat készítettem az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények áldozataival, az interjúkat hangrögzítő segítségével felvettem, majd azokat begépeltem, és archiváltam. Meg kell említenem azt, hogy összességében több száz emberrel készítek interjút, ez csak egy részhalmaz, a végül kapott eredmények, csak a részhalmaz eredményét tükrözik, a teljes kutatási anyag, a disszertáció anyaga több száz interjúból tevődik majd össze. Összességében így 10 személlyel sikerült mélyinterjút készítenem, amely interjúk félig strukturált, azaz részileg irányított beszélgetésekből álltak. A 10 interjúalanyt véletlenszerűen választottam ki, akik a részhalmaz eredményét, illetőleg a jelenlegi kutatásomat képezték.

A meginterjúvolt személyek a témával kapcsolatos véleményüket, saját, megélt tapasztalataikat mondták el, a prostituálttá válástól a társadalomba való visszailleszkedés folyamatáig. Az elkészített, begépelte és így már készen állt szövegekkel megkezdődhetett a munka, azaz a kódolás és a kategóriák meghatározása. Egy ilyen kutatási módszernél, legfőképpen az általam választott kvalitatív tartalomelemzés esetében a kódolás nem előre meghatározott kategóriák szerint történik, hanem ezek a kategóriák az elemzés folyamatában alakulnak ki. Csak olyan szavak, vagy mondatok jelentése volt kódolható, amelyek a szövegekben tényleg jelen vannak, biztosítva ezzel a kutatás nem részrehajló, és tiszta eredményét. Példának kedvéért ezeket a szavakat, vagy kész mondatokat hivatkozásként, szó szerinti idézésként a kódolásnál segítségképpen –, hogy az olvasó is értse – beszúrtam, így megismerhetjük a kódolásokból adódó valódi jelentést.

A kódolás során tehát a nyers szövegeket nagyobb egységekbe soroltam, és így lehetővé tettem a tartalom valóban lényeges elemeinek a leírását, valamint az összefüggéseinek a megragadását. Ezeknek a kategóriáknak tükrözniük kellett a kutatás célját, a kutatásom problémáját, azaz pontosan meg kellett határoznom azokat a változókat, amelyekkel foglalkozom, körül kellett írnom, hogy melyek lehetnek azok az ismérvek, amelyek eldöntik, hogy egy konkrét tartalmi adat az adott kategóriához tartozik-e. A szövegeknek minden fontos elemét el kell tudni helyezni valamely kategóriában, viszont egynél több kategóriához egyetlen adat sem sorolható, ez biztosítja azt, hogy a kizáróság elve érvényesüljön. Azaz, hogy egy elem, csak egy kategóriába tartozhasson. Amikor végrehajtottam a kódolást, és a kategorizálást, következhetett az elemzés.

A szövegek elemzése során a relatív gyakorisági kutatást választottam, amelynek során azt kutattam, hogy mennyi a szavaknak a szövegnek való előfordulási aránya. Amennyiben százalékos arányban kívántam megkapni az eredményt, úgy az adat előfordulási számát elosztottam az adathalmazban szereplő elemek számával. Kutatásommal elsőként – mint, ahogy azt a bevezetőben is említettem – sikerült alátámasztanom, hogy az áldozatok nemi hovatartozása szerint nők voltak, illetőleg magas számban gyermekek, büntetőjogi kategorizálásuk szerint fiatakorúak. A hatályos jogi szabályozás szerint, a 18. életévét betöltött személy tekinthető nagykorúnak, így az az alatti személyek gyermek-, és fiatakorú személyek nem rendelkeznek, vagy csak korlátozottan rendelkeznek beszámítási, és cselekvési képességekkel. A nemzetközi viszonylatban elismert, és országunk által ratifikált egyezmény szerint az emberkereskedelemhez kapcsolódó bűncselekmények áldozatai leginkább nők, és gyermekek.

A szövegek elemzése során arra kerestem a választ, hogy, vajon a megfelelő felvilágosítás megadása, és az ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele hozzájárulhat-e ahhoz, hogy az emberkereskedelem áldozatai visszailleszkezhessenek a társadalomba, reszocializálódhassanak.

Hipotézisem szerint is, feltételeztem azt, hogy az áldozatok nem-tájékoztatása, a nem megfelelő információ-áramlás, illetőleg a nem megfelelő intézkedések megtétele vezet oda, hogy az áldozatok a rájuk kényszerített prostitúciós tevékenységet – akaratukon kívül – folytassák, ezzel gazdagítva futtatójukat. Véleményem szerint, ha áldozatok megkapják a megfelelő tájékoztatást, és az ezzel kapcsolatos szervek megteszik a szükséges intézkedéseket, akkor az ilyen típusú áldozatoknak lehetőségük nyílik arra, hogy az erőszak, a kényszerítés ellen fellépjenek, és befejezhessék – segítséggel – az ilyen típusú munkavégzési lehetőséget.

A kódolás során tehát azt kellett megvizsgálnom, hogy kapnak-e megfelelő tájékoztatást, lenne-e más lehetőségük munkavállalásra, milyen segítséget kapnak a szervektől – rendvédelmi, civil -, illetve akarnak-e egyáltalán, új, kényszer, és befolyástól mentes életet.

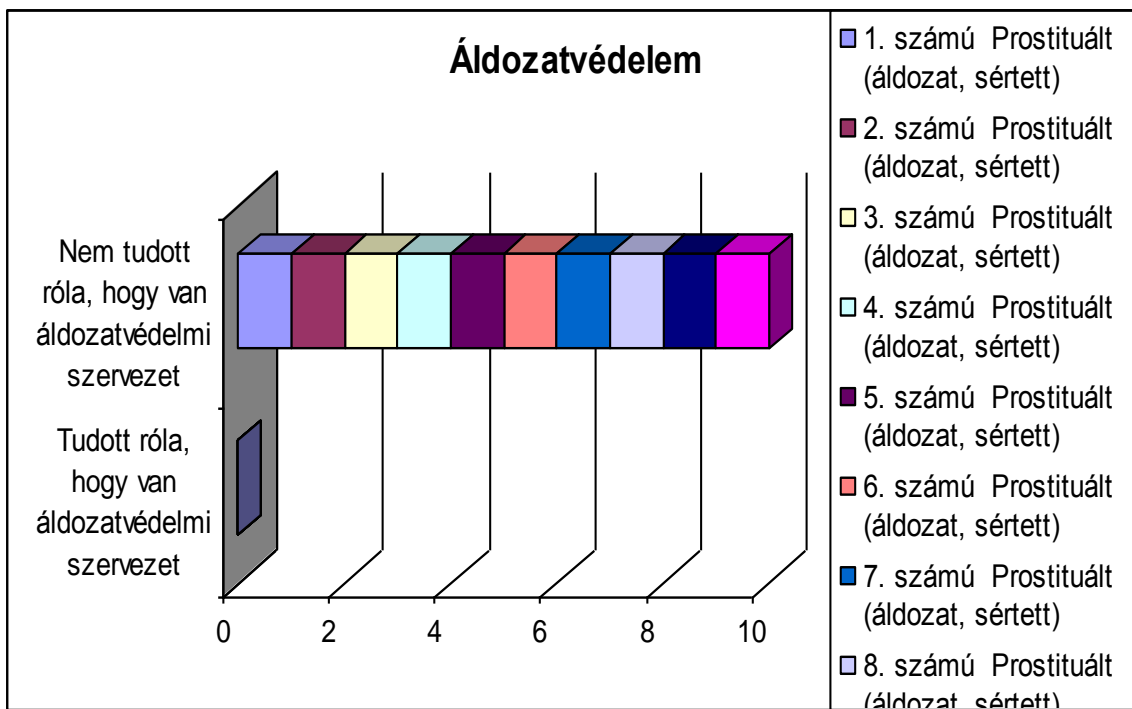
A tényleges tartalomelemzés-elmélet szerint a kódolási tematika főkéddokra, kódcsoporthokra, majd kódokra osztandó. Tekintettel arra, hogy a hipotézisben szereplő kérdéskörre a legalacsonyabb szinten, azaz a kódolás szintjén is megkaphattam a választ, és alátámaszthattam a feltételezésemet, így szükségtelen volt a kutatást kiterjeszteni főkédd, és kódcsoporth szintjeire is. Tekintettel arra, hogy a majdani disszertáció lényegesebben nagyobb kérdéskörrel foglalkozik, és eme részeredmény is részét képezi, így a továbbiakban szintén felhasználható, azonban majd az egész anyag fogja azt eldönteni, hogy az itt kapott eredmény melyik főkéddcsoporthba, illetőleg melyik kódcsoporthba fog tartozni.

A kódolás során a szövegrészekből a hipotézisben meghatározottak szerint hat darab kódot sikerült azonosítanom, azok pedig a rendőri áldozatvédelmi tájékoztatás (4. ábra), a civil szervek áldozatvédelmi tájékoztatása, ezek hiánya, a rendőri intézkedések foganatosítása, annak hiánya, illetőleg a más munkavégzésre irányuló lehetőség, és az ahhoz fűződő akarat voltak.

A rendőri áldozatvédelmi tájékoztatás, valamint a civil áldozatvédelmi tájékoztatás kódokkal kapcsolatosan arra kell gondolnunk, hogy, amennyiben ezen személyek, valamilyen formában, eljárásjogi pozícióban, akár sértettként, akár tanúként kapcsolatba kerülnek a hatóságokkal, úgy azok megadják-e a szükséges tájékoztatást, tudomással bírnak-e tőlük arról, hogy létezik áldozatsegítő támogatás, prevenciós tevékenység. A civil szervezetekkel kapcsolatosan ugyan erre kell gondolnunk, akik karitatívan járvák az országot, és próbálnak a bűncselekmények áldozatain segíteni tájékoztatások verbális úton történő megadásával.

A rendőri intézkedés kódokkal kapcsolatosan azt vizsgáltam, hogy a rendőrség a bűncselekmények elkövetőivel szemben valóban fellép-e, foganatosítja-e azokat a szükséges intézkedéseket, amelyek a prevencióból, és az áldozatvédelemből adódnak, azaz példának okáért adnak-e áldozatvédelmi igazolást, amellyel a sértett az illetékes krízisközporthoz fordulni tud. Megteszik-e a jogszabályból adódó feladatukat a tájékoztatáson kívül, együttműködnek-e a fővárosi áldozatvédelmi hivatallal?

A más munkavégzésre irányuló lehetőség kódolás során azt vizsgáltam, hogy amennyiben az áldozatok, ezen bűncselekmények sértettjei a társadalomba visszailleszkezeni szeretnének, akkor van-e reális esélyük arra, hogy normális életkörülményeket biztosító állást találhassanak. A más munkavégzésre irányuló akarat pedig azt tükrözte, hogy egyáltalán tudatosan akarják-e azt, hogy az életük megváltozzon, és kilépjenek ebből a zsaroló, fenyegető, és kényszerítő prostitúciós világból.

4. **ábra:** Az áldozatvédelmi tájékoztatás kód tartalmi megoszlása. Készítette: Kovács István r. főhadnagy. Forrás: A témával kapcsolatos saját kutatási eredmények vizuális ábrázolása

A kutatási téma eredményei

A tájékoztatás adásának kódjánál megállapítottam, hogy a rendőri oldalról összességében 4 esetben, a civil oldalról pedig 3 esetben szerepelt tájékoztatás nyújtás, azaz 40 és 30% a százalékos mutatók aránya. A rendőri tájékoztatás, valamint a civil tájékoztatás során a következőkről számoltak be az interjúalanyok:

„...kaptam tájékoztatást, tudok is arról, hogy milyen intézetek vannak. Anyaotthonok, áldozatvédelmi referensek, szociális munkások...segítenek, ha tudnak...”

„...Azt mondták, nekik nyugodtan elmondhatom, ami a szívemet nyomja, hiszen ők nem ítélik meg felettem...”

A tájékoztatás hiánya kód igen magas számban jelent meg, a meginterjúvolt szereplők közül hatan mondták azt, hogy nem kaptak ilyen tájékoztatást rendőr oldalról, és további heten, akik a civil oldalról sem kapták meg ezen tájékoztatásokat. Ezek a kutatás során igen nagy százalékos arányban mérhetőek, hiszen kiadják a 60 és 70%-át a megkérdezettekének. A meginterjúvolt alanyok közül többen megjegyezték ezt, egy érdekesebb példát kiragadtam közülük:

„...Akkoriban teljesen egyedül róttam az utcákat, ahol szociális munkás lányokkal és fiúkkal akadtam össze. Gondolom, nem kell őket bemutatnom: egyfolytában arról nyomják a sódert, hogy ők a prostituáltak jogait védik a gonosz társadalommal szemben, közben pedig a kisujjukat sem mozdítanak meg, ha valódi segítségre volna szükséged. Felajánlották nekem a szolgáltatásaikat. Ha-ha! Már megint a szolgáltatások: a steril tű és óvszer, hogy ne kapjam el az AIDS-t, a Hepatitisz C-t vagy A-t, vagy mit tudom én, mit. Azt persze soha nem kérdezték

meg, hogy nem akarok-e kiszállni, csak "kísérgettek" - ahogy ők nevezik. Ők nem moralizálnak..."

„...Kevés olyan feministaival találkoztam, aki a prostituáltak kilépésében segédkezett volna, úgy tűnik, többen vannak azok, akik azon igyekeznek, hogy benntartsák őket a prostitúcióban, elhítelve velük, hogy ez a világ legkellemesebb elfoglaltsága. Ki is képviseli valójában a prostituáltakat? Aki segít nekik kikerülni ebből az állapotból vagy aki a legalizálást követeli? Vajon ki áll a mögött az intenzív propaganda mögött, amely törvénymódosításokkal igyekszik elfogadhatóbbá tenni a prostitúciót? Valószínűleg komoly anyagi érdekek és a szálakat a kezükben tartó fejesek vannak a játékban, ha megfigyeljük, hogyan is alakul a prostitúció körüli vita....”

Érdekességként a kutatásom során megállapítottam a McNemar próba segítségével, hogy a rendőri tájékoztatás, valamint a civil tájékoztatás, és azok hiánya szignifikáns értéket fog-e mutatni, azonban az elvégzett próba során megállapítást nyert, hogy az érték nem szignifikáns, így az ebben a részkutatásban nem jelent narratív, szociális reprezentatív elemet. Az intézkedések foganatosításának kódjánál senki nem számolt be arról, hogy a hatóságok megtennék a szükséges intézkedéseket, mulasztanak. Így a kapott eredmény 0 % előfordulási aránnyal szerepelt. Ellentétben viszont azzal, hogy az intézkedések foganatosításának hiánya minden megkérdezettnél jelen volt, azaz 100% gyakorisággal, tízből tíz személy beszélt róla.

„...szeretném, ha lenne egy szervezet, ami kiáll értünk és a jogainkért. Összefogás kellene, hiszen az emberek árucikknek néznek minket, de mi is emberek vagyunk. Ezeken kellene változtatni...”

A más munkavégzésre irányuló kódolás szintjén heten, azaz a megkérdezettek 70% mondta azt, hogy igen szeretne más munkát végezni. Ez relatív magas szám, az erre irányuló akarat ezen személyeknél megvolt.

„...Nem tudom. Akkor elmegyek, nem is tudom, minek megyek el. Pincérnek? De már ahhoz is papír kell. Nem így szeretnék megöregedni. Vagy talán tényleg képes leszek megcsinálni magam, a terveimet. Egyelőre így marad minden, mert most sem élek valami fényesen, bár sokkal jobb állapotban vagyok, mint mikor visszajöttem....”

„...ebben azért kellene segítség, hogy el tudjak helyezkedni...”

„...Szeretném, ha nyugodt körülmények között dolgozhatnék. Ne az utcán kelljen, hanem házban, otthon, lakásban, szobában...”

A más munkavégzésre irányuló akarat hiánya három személynél szerepelt, azaz 30%-át képezte a meginterjúvolt személyeknek:

„...Én nem vágyom semmire, nekem megvan mindenem, illetve, egy társ jól jönne, mármint, emberileg, de így, aki ezt elfogadja, olyat nem találok. Más munkát meg pláne nem találnék. Kurvaként elhelyezkedni, vagy, ha abba hagyom, egyszerűen lehetetlen. Nincs se iskolám, se semmim, akkor menjek el dolgozni minimálbérért, valahová? Eszem ágában sincs, nem tudnék úgyse. A prostituáltaknak nincs más munka, csak a kurválkodás, mert nincs rá lehetőség, nem teremtenek...”

Az átláthatóság kedvéért a fenti kódolásból megállapított adatokból táblázatot készítettem, amelyből a kódok megnevezése, annak gyakorisága, valamint a százalékos aránya is kiolvasható (1. táblázat):

Kód megnevezése	Gyakoriság	Százalék
Kód (tájékoztatás adása)	4 és 3	40 és 30
Kód (tájékoztatás hiánya)	6 és 7	60 és 70
Kód (intézkedés foganatosítása)	0	0
Kód (annak hiánya)	10	100
Kód (lehetőség más munkavégzésre)	7	70
Kód (más munkavégzésre irányuló akarat hiánya)	3	30

1. táblázat: A tartalomelemzés során kapott eredmények. Készítette: Kovács István r. főhadnagy. Forrás: A témával kapcsolatos saját kutatási eredmények vizuális ábrázolása

A fenti táblázatból, és kutatásomból megállapítható az, hogy sajnálatos módon a hatóságok nem nyújtanak mindig megfelelő tájékoztatást az áldozatoknak, nem mindig tesznek olyan mértékű intézkedéseket, amely összeegyeztethető és elvárt lenne a nemzetközi szabályozással összhangban. Az áldozatoknak így nincs mindig lehetőségük arra, hogy megismerjék azokat az opcionális lehetőségeket, amely hozzásegíthetné őket ahhoz, hogy ettől a kényszermunkától megszabaduljanak, illetve megfelelő támogatást nyújtanának ahhoz, hogy megszabaduljanak az erőszakos futtatóiktól. 60-70% mondta a kutatás során azt, hogy nincs tájékoztatás, így esélyük sincs meg arra, hogy az erőszakos bűncselekmények elkövetőiktől megszabaduljanak. **Ezt az adatot befolyásolhatja a válaszadók érzelmi érintettsége, lehet túlzás, de minden esetre el kell rajta gondolkodni.**

Milyen intézkedést tesz a hatóság azért, hogy az esetlegesen már odajutott személyeket megmentse? Milyen áldozatvédelmi tájékoztatást ad? Honnan tudná meg valaki, hogy 12 kríziskezelő központ létezik? Honnan tudnák, hogy mit kell tenniük ahhoz, hogy visszailleszkedhessenek a társadalomba? Ki nyújt segítséget az áldozatoknak? Ki védi meg őket? Ők áldozatok, egy igen súlyos bűncselekmény áldozatai és sértettjei. Amennyiben a hatóság nem tesz meg mindent annak érdekében, legalább minimális szinten, akkor egyedül kevesek ahhoz, **hogy ebből a körből megszabaduljanak**, és szinte „segítséget nyújtunk” a bűnözőknek, hogy tovább tudják ezeket az illegális pénzforrási lehetőségeket használni, és kényszeríteni a lányokat arra, hogy szex-rabszolgaságban éljenek.

Konklúzió

Kutatásom során alátámasztottam, és megállapítottam, hogy a hipotézisemben szereplő segítségnyújtás hiánya vezethet oda, hogy a prostituáltak nem tudnak visszailleszkedni a társadalomba, nem tudnak egyedül érvényesülni, nincs, aki segítsen nekik abban, hogy normális életet élhessenek. A bűnüldöző szervek tevékenysége kevés ahhoz, hogy az elkövető realizálása során kivonásra kerüljön, hiszen a jogalkotó a büntetési tételeket kerettartalommal ruházta fel, így a lehetséges szabadságvesztés kiszabása is véges.

Mi a biztosíték arra, hogy, ha a hatóság nem látja el megfelelő védelemmel az áldozatokat, hogy a szabadságvesztés után nem fognak ezek a személyek újabb, társadalomra veszélyes, és a nőket sanyargató, kényszerítő, és fenyegető magatartást tanúsítani? A börtönből való

reszocializálás elegendő? **Hogyan** nyújtunk már a hatóság tudomására jutásakor megfelelő segítséget az áldozatoknak?

Szolgálati helyemen, törekszünk arra, hogy a tájékoztatás már a kezdeti szakaszban megvalósuljon. Az ilyen bűncselekmények áldozatai, sőt, a szabálysértési alakzat elkövetői és egyben áldozatai is megkapják a tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy hová tudnak fordulni, melyek azok a szervek, akik segítenek ebben. Ez a segítségnyújtás szóban történik, tekintettel arra, hogy még nem áll rendelkezésre olyan összefoglaló, és minden adatot és lehetőséget magában foglaló szórólap, amelyet átnyújthatnánk az áldozatoknak. **Ennek ellenére hatékonynak tűnik.**

Tanulmányaim és kutató munkám egyik eredménye az lehetne, hogy ezeket a lehetőségeket, és az arra irányuló akaratot **összekapcsolhatná, javasolnám**, hogy külön jogszabály határozná meg, és adna keretet az áldozatok segítésére, valamint külön intézkedések foganatosítására helyi, azaz kerületi szinten is. Országos szinten ugyanis láthatjuk, hogy mennyi az ilyen bűncselekményekkel kapcsolatos regisztrált bűncselekményszám, de alacsony, azaz kerületi szinten a megvalósulási arány lényegesen magasabb, azonban az itteni információáramlás, és a segítségnyújtás elenyésző.

Szeretném azt, hogy a kutatómunkám hozzájárulhatna ahhoz, hogy az áldozatok a megfelelő tájékoztatást megkapnánk, és külön referens ilyen munkakörben intézkedéseket foganatosíthatna, együttműködést gyakorolhatna az ezzel a feladattal megbízott, és civil szerveződésből alakult szervezetekkel összhangban, hogy csökkenthessük, és meg is szüntethessük az ilyen bűncselekményekből profitáló bűnözők tevékenységét, és az áldozatokat **mindenoldalú**, megfelelő segítségnyújtásban részesíthessünk.

Felhasznált irodalom:

[1] Dr. Czine Ágnes: Az emberkereskedelem, mint a szervezett bűnözés egyik megjelenési formája, Doktori (PhD) értekezés, 2011., Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Doktori Iskolája, 11. oldal.

[2] Cecilia Malmström: The rights of victims of human-trafficking in the EU - Az emberkereskedelem áldozatainak uniós jogai -, Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2013, ISBN 978-92-79-28448-9, 1. oldal

[3] Novoszel Ágnes: Az IOM helye, szerepe az emberkereskedelem elleni nemzetközi küzdelemben, Magyar Hadtudományi Társaság, Határőr Szakosztály, A pécsi határőr tudományos közlemények, periodika 2007. VII. szám, ISSN 1215-4121, 57. oldal

[4] 2006. évi CII. Törvény - az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek az emberkereskedelem, különösen a nők és gyermekek kereskedelme megelőzéséről, visszaszorításáról és büntetéséről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről - http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0600102.TV (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[5] Dr. Berta Krisztina - emberkereskedelem elleni nemzeti kapcsolattartó Belügyminisztérium - : Az Emberkereskedelem elleni irányelvhez és az Emberkereskedelem Felszámolását Célzó Európai Stratégiához kapcsolódó, valamint az emberkereskedelem elleni küzdelemtől szóló 2008-2012 közötti nemzeti stratégiát felváltó 4 éves stratégiai tervdokumentum. A stratégia az Új Magyarország Fejlesztési Terv: ÁROP-1.1.19-2012-2012-0007 azonosító számú, „Hatásvizsgálatok és stratégiák elkészítése a Belügyminisztériumban” projekt kiadásában. 10. o.

[6] Az Európai Közösséget létrehozó 1957 évi római szerződés - kihirdetéséről - <http://www.econom.hu/romai-szerzodes/> (Letöltés dátuma:2013. október 21.)

[7] Dr. Forrai Judit: Prostitúció és szociális munka, Civil Szemle, Budapest, 2007. XI. szám, ISSN: 1786-3341, 67. oldal

[8] Fehér Lenke, 2007: A prostitúció szabályozásának európai modelljei. Állam- és Jogtudomány, XLVII. Évfolyam 3. szám. Pp. 31-51. o.

[9] Érdéről mozgatták a budapesti kuplerájokat - http://index.hu/belfold/2013/02/13/erdi_diszpecserkozpont_segitette_a_budapesti_kuplerajokat/ (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[10] Hollán Miklós: Az emberkereskedelemre vonatkozó hazai büntetőjogi szabályozás. p.178.-199. In: [Nemzetközi emberkereskedelem (szerk.: Fehér Lenke) MTA Jtl Közlemények, No. 22. Budapest, 2008.]

[11] Az 1978. évi IV. törvény – A büntető törvénykönyvről - <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8525> (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[12] Az 1998. évi LXXXVII. Törvény - a büntető jogszabályok módosításáról - <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9665> (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[13] Az Európai Parlament és a Tanács 2011/36/EU irányelve - (2011. április 5.) az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról - http://europa.eu/legislation_summaries/justice_freedom_security/fight_against_trafficking_in_human_beings/jl0058_hu.htm (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[14] 2012. évi C. törvény – A büntető törvénykönyvről - http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200100.TV (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[15] 2013. évi XVIII. Törvény - az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Fellépésről szóló egyezményének a kihirdetéséről - http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300018.TV (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[16] 2005. évi CXXXV. Törvény - a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről - <http://www.complex.hu/kzldat/t0500135.htm/t0500135.htm> (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)

[17] Országos Kríziskezelő Központ tudnivalók - <http://www.bantalmazas.hu/hogyansegitunk.html> (Letöltés dátuma: 2013. október 21.)